SUOMEN ELÄINSUOJELU

2.12.2022

Asia: Lausunto hallituksen esitykseen laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi.
(Laaja versio)

Yleiset kommentit lakiehdotukseen

SEY toteaa, että vaikka lakiehdotuksen lähtökohdat ovat modernit ja kiitettävät, lakiehdotuksesta puuttuu useita tärkeitä uudistuksia etenkin tuotantoeläinten liikkumismahdollisuuksien kohdalla. Laki esimerkiksi sallisi edelleen kanojen ja turkiseläinten kasvatuksen pienissä verkkopohjaisissa häkeissä, lypsylehmien pitkäaikaisen parteen kytkemisen sekä emakoiden pitkäaikaisen kääntymisen estävässä häkissä pidon. Nämä tuotantomuodot ovat lain hengen vastaisia ja ne tulee kieltää. Mikäli laki tulee edelleen sallimaan nämä kasvatusmuodot, on näille eläimille määrättävä lisää säännöllisiä jaloittelumahdollisuuksia laajemmalla alueelle ympäri vuoden. Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee kieltää. Pitkiä siirtymäaikoja tulee myös lyhentää vastaavasti, kun lain valmistuminen ja voimaantulo jatkuvasti on lykkääntynyt. Mikäli häkkejä ja parsia saa peruskorjata, tulee niiden käytölle asettaa myös loppumispäivämäärä, jotta näistä rakenteista päästään ajan kanssa eroon.

Keskeisiä puutteita lakiesityksessä on lisäksi löytöeläinten kuljetuksen järjestämisvelvoitteen poistaminen hallituksen esityksestä sekä se, että eläintenpitokieltoa ei edelleenkään voi valvoa kotirauhan piirissä, jos epäillään eläintenpitokieltoa rikottavan.

Lakiesityksessä on myös monia kiitettäviä asioita. Näitä ovat muun muassa lihanautojen parsikasvatuksen kielto, siemennyshäkkien kielto, uusien parsien ja porsitushäkkien kielto, porsaiden kirurgisen kastraation kielto, tiukennukset jalostussäädöksiin, positiivilistojen säätäminen sekä koirien ja kissojen verkkokaupan ja maahantuonnin säätely. Pidämme hyvänä myös jatkuvan juomaveden säätämistä pakolliseksi sekä huomion kiinnittämistä kalojen hyvinvointiin.

Pidämme hyvänä, että lakiluonnoksessa on kiinnitetty huomiota myös kalojen hyvinvointiin. Säännökset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Kyseessä on erittäin suuri eläinryhmä, jonka tuotantoa ja lopetuskäytäntöjä ei ole säädelty lähes lainkaan. Lisäksi huomiota tulisi kiinnittää tuotantoeläinten jalostukseen ja vanhempainpolveen: esimerkiksi broilerien kohdalla nykyisen nopeasti kasvavan hybridin käyttö tulisi kieltää.

Suhtaudumme erittäin kriittisesti siihen, että lain perusteluihin ei ole kirjattu esimerkkitasolla tiukennuksia turkiseläinten pitoon. Turkiseläinasetusta on valmisteltu tuloksetta jo noin kymmenen vuotta useiden hallitusten aikana, mutta parannuksia ei ole eduskunnan 2013 tekemästä päätöksestä huolimatta saatu aikaan ja jälleen ne jäävät tekemättä.

Pykäläkohtaiset kommentit

1 § Lain tarkoitus

Lain tarkoitus on muutoin hyvä, mutta lain tarkoituksena tulee olla myös sen varmistaminen, että eläimet ovat hyvinvoivia – nyt tarkoituksena on vain edistää hyvinvointia. Pykälän toiseen momenttiin tulisi lisätä eläimen kunnioituksen perustuvan eläimen itseisarvoon. Nyt itseisarvo on piilotettu perusteluihin.

5 § Määritelmät

Ehdotamme määritelmiin lisättäväksi domestikoituneen (tai kesyn) eläinlajin. Muut kuin domestikoituneet lajit ehdotamme määriteltävän villieläinlajeiksi. Eläinyksilöiden kohdalla luonnonvarainen eläin on mielestämme hyvä määritelmä, mutta eläinlajin kohdalla termi luonnonvarainen ei mielestämme ole sopiva.

Pykälän 16 kohdassa määritellään pysyvä eläinnäyttely. Pysyvissä eläinnäyttelyissä ei tule sallia pidettäväksi luonnonvaraisia eläimiä ja määritelmää tulisi muuttaa vastaavasti.

Pykälässä olisi hyvä määritellä myös kärsimys siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.

Pidämme hyvänä, että erilaiset eläinten kanssa toteutettavat terapia-, hyvinvointi- ja elämystoiminnat olisivat entistä selkeämmin joko luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

6 § Yleiset periaatteet

On hyvä, että pykälässä on ennaltaehkäisevä tavoite. Pykälään tulisi lisäksi lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta. Tieteellisen tiedon ollessa puutteellista olisi toimittava varovaisuusperiaatteen mukaan eläimen eduksi.

kissojen vapaana pitäminen ym.

Lainsäädäntötyön keskeisiin vaatimuksiin kuuluu muun muassa oikeusvarmuuden periaatteen[1] kunnioittaminen. Näkemyksemme mukaan eläinten hyvinvointilakia koskeva hallituksen esitys (HE 186/2022 vp) ei vastaa edellä mainitun periaatteen vaatimuksiin niiltä osin, kuin se käsittelee *lemmikkikissojen vapaana pitämistä ilman valvontaa.*

_ _ _

Lakiesityksen 6 §:n (yleiset periaatteet) perusteluissa todetaan seuraavaa: *”Esimerkiksi kissan pitämistä vapaana ei sellaisenaan pidettäisi eläimen hylkäämisenä, jos kissan pitäjä huolehtii kissan muusta hoidosta tai jos hän on siirtänyt kissan hoitovastuun tilapäisesti toiselle”.* Sanottu perustelu on omiaan luomaan mielikuvaa, että Suomen lainsäädännössä ei ehdottomasti kiellettäisi kissan vapaana pitämistä. Tämä on käsityksemme mukaan virheellinen mielikuva.

Luonnonvarakeskuksen (LUKE) ylläpitämän Vieraslajit.fi- verkkosivuston mukaan *lemmikkinä elävä kotikissakin on vieraslaji*[2].

Vieraslajilain 3 §:n 1 momentin mukaan *vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön*. Pykälää koskevista lain esitöistä (HE 82/2015 vp) selviää, että sääntelyä tiukennettiin siten, että **vieraslajin päästäminen ympäristöön on seurauksista riippumatta aina kiellettyä**. Kyse on sakkouhkaisesta teosta.

_ _ _

[1] Oikeusvarmuuden periaatteen keskeisenä sisältönä on oikeusjärjestyksen ja siihen perustuvan päätöksenteon ennakoitavuuden vaatimus. Lainsäädännön on **oltava riittävän täsmällistä, jotta oikeussubjektit voivat selkeästi ymmärtää siihen perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa** (Finlex, lainkirjoittajan opas)

[2] https://vieraslajit.fi/lajit/MX.53004

Asiassa tulisi huomioida sekin, että Poliisihallituksen asiantuntijan mukaan **kissaa ei voi päästää liikkumaan oman pitopaikkansa (kotiosoite) ulkopuolelle ilman suoraa valvontaa**[3]. Kyse on sakkouhkaisesta teosta mm. metsästyslain 75 §:n nojalla.

_ _ _

Kissan vapaana pitäminen ilman valvontaa ei ole linjassa myöskään eläintä itseään suojelevien säännösten kanssa. Esimerkiksi (esitetyn) eläinten hyvinvointilain 20 §:n (hoidon yleiset vaatimukset) mukaan *"Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi."* Lienee kiistatonta, että lemmikkieläimen päästäminen kulkemaan vapaana ja näin toimien sen altistaminen mm. liikenteen ja petoeläinten aiheuttamille vaaroille, sekä sairauksille, ei voi täyttää lainsäädännön vaatimusta asianmukaisista toimista (eläinten vahingoittumisen ennalta estämiseksi). Näin ollen **kissan vapaana pitäminen ilman valvontaa olisi sakkouhkainen teko myös eläinsuojelurikkomuksena**, joka siis perustuisi eläinten hyvinvointilain 20 §:n rikkomiseen.

_ _ _

Näin ollen pyydämme teitä ryhtymään toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että eläinten hyvinvointilain maininnat koskien kissojen vapaana pitämistä olisivat linjassa vieraslajilain ja metsästyslain säännösten- ja eläinten hyvinvointilain 20 §:n kanssa. Edellä mainittujen säännösten linjakkuus olisi mahdollista varmistaa esimerkiksi viittaamalla eläinten hyvinvointilain 6 §:ää koskevissa perusteluissa lemmikkikissan statukseen vieraslajina ja vieraslajilain 3 §:ssä säädettyyn kieltoon päästää näitä vieraslajeja ympäristöön, sekä viittaaminen metsästyslain 75 §:ssä säädettyyn.

8–10 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset, Eläinlajilistojen muuttaminen ja Eläinlajilistasta poikkeaminen

Pidämme eläinlajien rajaamista positiivilistojen avulla erittäin kannatettavana asiana. Kannatamme myös sitä, että kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa rajataan selvästi nykyisestä suppeammaksi.

Tuotantoeläiminä tai tuotantotarkoituksiin tarhattavia muita eläinlajeja kuin nisäkkäitä ja lintuja ei ole lakiluonnoksessa rajattu. Mielestämme kaikista eläinlajeista, myös muista kuin nisäkkäistä ja linnuista, tulee luoda positiivilista. Seura- ja harrastuseläiminä pidettävistä eläimistä tulee luoda positiivilista valtioneuvoston asetuksella mahdollisimman pian.

10 §:n poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. Ehdotamme poikkeamismahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

Liite I

Petoeläinlajit on poistettava tuotantoeläinlistalta. Käytännön kokemus on osoittanut, että näitä lajeja ei pystytä pitämään tuotanto-olosuhteissa siten, että eläinten hyvinvointi toteutuisi lain hengen mukaisesti. Esimerkiksi ketuille ei turkisalan mukaan pystytä tarjoamaan pitopaikassaan mukavaa (kiinteää, pehmeää) makuualustaa, piilopaikkaa tai mahdollisuutta kaivaa, vaikka näiden katsotaan olevan ketun hyvinvoinnille oleellisia asioita. Vastaavia ongelmia on myös muiden turkiseläinlajien kohdalla. Soopelin hyvinvointitarpeista puolestaan ei ole olemassa riittävästi tietoa, jotta lajin pitoa listalla voitaisiin oikeuttaa missään tapauksessa. Suhtaudumme kielteisesti vesipuhvelin lisäämiseen listalle.

Eläimiä ei tulisi käyttää kiertävissä sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä lainkaan. Kiertävä elämä on eläimille yleensä stressaavaa. Poikkeuksen voivat muodostaa ne eläimet, jotka lajityypillisesti ja yksilökohtaisesti nauttivat temppujen tekemisestä eivätkä häiriinny vieraista ihmisistä ja joita voidaan pitää kiertue-elämässä

[3] POL-2022-75090

näytteillä olon ulkopuolella niin sanotusti kodinomaisissa elinolosuhteissa. Tällainen hyväksyttävä laji voisi olla esimerkiksi koira.

Vesipuhvelit

Mikäli vesipuhveli pidetään positiivilistalla, vesipuhvelin käyttöä maidon tuotannossa ei tule sallia. Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä on vastannut 15.12.2021 asiaa koskevaan kirjalliseen kysymykseen. Vastaus perustuu Eläinten hyvinvointikeskuksen tekemään katsaukseen. Lepän vastauksessa todetaan vesipuhvelin pidossa olevan nautaan verrattuna huomattavasti enemmän hyvinvointiriskejä Suomen olosuhteissa. Erityisesti vesipuhvelin käyttöön maidontuotannossa liittyy suuria ongelmia vasikoiden hyvinvoinnin kannalta. Vastauksessa todetaan mm. näin: ”Vesipuhvelin tutkimiskäyttäytymisen ja liikkumisen tarve patoutuu nautaa herkemmin, kun sen käyttäytymistä rajoitetaan, joten pitkä ja virikkeetön sisälläpitoaika saattaa olla vesipuhveleille haasteellisempaa kuin naudoille. Lakiluonnoksen mukaan eläinten fysiologiset tarpeet pitäisi voida tyydyttää ja eläimille tulee voida järjestää asianmukaiset pitopaikat. Vesipuhvelin kylmänsietokyky on huonompi kuin naudalla, ja ne ovat alttiimpia paleltumille. Erityisesti vasikat ovat herkkiä kylmälle. Tämä rajoittaa eläinten ulkoilumahdollisuuksia talviaikaan. Nautaan verrattuna vesipuhvelin käyttö maidontuotantoon on haasteellisempaa ja siihen sisältyy merkittäviä riskejä etenkin vasikoiden hyvinvoinnille.” Vastaus kokonaisuudessaan on luettavissa eduskunnan sivuilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KK_653+2021.aspx
Vesipuhvelin hyväksyminen positiivilistalle maidontuotantotarkoitukseen olisi vastoin lakiesityksen henkeä ja tarkoitusta.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Pidämme ehdotettujen ikärajojen asettamista kannatettavana asiana.

Pykälässä tulisi myös tuoda esiin viranomaisten neuvontavelvollisuuden ohella eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää.

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Pykälään tulee lisätä, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on ensisijaisesti hyödynnettävä eläimen lajityypillisen käyttäytymisen ohella positiivista vahvistamista. Pidämme kuitenkin hyvänä, että positiivisen vahvistamisen suosimiseen kannustetaan lain 13 § perusteluissa.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, on vieroituksesta huolehdittava siten ja siinä iässä, että vieroituksesta aiheutuu sekä emon että jälkeläisten hyvinvoinnille mahdollisimman vähän haittaa. Emolla on oltava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltään niiden hoitamisen lomassa, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta oleellista.

Pidämme hyvänä momenttiin 2 kirjattua vaatimusta eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin sekä sitä, että luonnonvaraista eläintä tulisi käsitellä siten, että se ei kesyynny tarpeettomasti. Pyydämme lisäämään perusteluihin esimerkkinä tarpeettomasta kesyttämisestä, että suurpetojen kädestä syöttämisen siksi, että käytännössä tällaista tapahtuu kuvauspaikoilla.

13 § Kielletty kohtelu

Pidämme pykälään tulevia uusia määräyksiä, kuten eläimen värjäämisen kieltoa, kannatettavina.

Elävien selkärankaisten eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille tulisi kieltää lakitasolla.

Pykälään tulee myös lisätä, että eläimiä ei tule käyttää sellaisessa harrastustoiminnassa, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Kielto pitää sisällään myös sellaisen

harrastustoiminnan, jossa käytetään niin sanottuja kohde-eläimiä, joille voi aiheutua toiminnasta merkittävää fyysistä tai psyykkistä haittaa.

Luolakoirien taipumuskokeet elävillä kohde-eläimillä on kiellettävä
Luolakoirien taipumuskokeissa käytetään kasvatettuja kettuja. Kettu joutuu tilanteessa kärsimään tarpeettomasti pelosta ja stressistä. Lisäksi koirien ja kettujen yhteenottoja tapahtuu toisinaan, jolloin eläimet kärsivät myös tarpeettomasta kivusta. Kettuja pidetään turkistarhaa vastaavissa pelkistetyissä olosuhteissa vuosikausia, eivätkä kettujen pito-olosuhteet turvaa niiden hyvinvointia. Elävän kohde-eläimen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa ei ole välttämätöntä luolametsästyksen jatkamisen kannalta – luolametsästys ja luolakoirien jalostus on mahdollista samassa mittakaavassa myös ilman taipumuskokeita. Muun muassa seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on tämän vuoksi asiantuntijakuulemisten perusteella päätynyt yksimielisesti suosittamaan elävällä kohde-eläimellä toteutettavien taipumuskokeiden kieltoa.
Luolakoirien taipumuskokeiden kielto tulisi näin ollen lisätä lakiesitykseen.

Mikäli kieltoa ei toteuteta, on myös lajin harjoituksissa oltava paikalla valvova eläinlääkäri ja lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Kohde-eläimille on myös lailla taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä niin laadukasta, että eläimen kokonaishyvinvoinnin voidaan ajatella olevan hyvällä tasolla.

Pyydystä ja päästä -kalastus
Eläinten hyvinvointilain olisi ehdottomasti otettava kielteinen kanta pyydystä ja päästä -kalastukseen. Kyseessä on eläimen tarpeeton vahingoittaminen, eikä asiaa tule jättää säädettäväksi kalastuslakiin. Eläinten hyvinvointilain perusteluihin on kirjattava 3 momentin kohdalle pyydystä ja päästä -kalastus esimerkkinä kielletystä eläimen tarpeettomasta vahingoittamisesta. Pyydystä ja päästä -kalastuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kalastusta, joka tapahtuu puhtaasti viihteen vuoksi ja jossa eläinten pyydystämistä jatketaan, vaikka tavoiteltu saalismäärä on jo täynnä.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa kiellettäisiin

Pidämme esitystä kannatettavana.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Pykälässä tulisi kieltää sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide.

Pykälään on lisättävä, että mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Myös porsaiden hampaiden katkaiseminen olisi lisättävä esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Pidämme erittäin kannatettavana sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä myös toimenpiteen aikaista tehokasta kivunpoistoa.

Lailla tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevyydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Pidämme tärkeänä pykälän toiseen momenttiin kirjattua huolellisuusvelvoitetta.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälässä tulee kieltää sellaisten välineiden ja laitteiden käyttö, jotka aiheuttavat tarpeetonta kipua, kärsimystä, vahingon vaaraa, pelkoa tai epämukavuutta.

Pykälään tulisi lisätä hevosten imppauspannat.

Pidämme tärkeänä muutoksena sitä, että myös kiellettyjen välineiden hallussapito ynnä muu kielletään.

Pykälän perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: "Lainsäädännöllä tulisi voida puuttua välineitä ja laitteita koskevaan ei-toivottavaan kehitykseen nopeallakin aikataululla ja riittävän aikaisessa vaiheessa ennen kuin eläinten hyvinvoinnin kannalta vaaralliset laitteet ja välineet ovat levinneet laajasti käyttöön."

Pykälän perusteluista huolimatta ehdotetulla lainsäädännöllä ei pystytä näin toimimaan. Kiellettyjä välineitä myydään muun muassa erilaisten verkkosivustojen kautta. Näin ollen lakiin olisi lisättävä säännös, joka oikeuttaisi Liikenne- ja Viestintäviraston sulkemaan lakia rikkovan verkkotunnuksen poliisi- tai syyttäjäviranomaisen pyynnöstä tilanteissa, joissa on todennäköisiä syitä epäillä verkkotunnusta käytettävän rikoksen tekemiseen.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pidämme hyvänä listaa toteutettavista käyttäytymistarpeista.

Pidämme hyvänä vaatimusta siitä, että eläinten sairastumista tulee ennaltaehkäistä. Pykälän perusteluissa viitataan asiaan liittyen muun muassa eläinten pitopaikkaan. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita heikosta hyvinvoinnin tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.

Pykälään tulee myös lisätä, että ulkoilusta hyötyvien eläinten tulee saada ulkoilla. Esimerkiksi kaikkien nautojen tulee saada laiduntaa.

21 § Ruokinta ja juotto

Pidämme erinomaisena sitä, että eläimille taataan jatkuva juomaveden saanti. Jatkuva juomavesi tulee taata myös turkiseläimille. Siirtymäajan lyhentäminen siitosturkiseläinten kohdalla on hyvä askel, mutta siirtymäaika on edelleen tähän tarkoitukseen pitkä.

Pykälään olisi myös kirjattava kielto siitä, että eläviä eläimiä, ainakaan eläviä selkärankaisia, ei saa käyttää toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Myös selkärangattomien eläinten hyvinvointi on huomioitava, mikäli niitä syötetään toisille eläimille elävänä.

22§ Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Laissa olisi määrättävä tarkemmin myös muiden kuin välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa olevien, mutta kuitenkin rajatulla alueella elävien eläinten hyvinvoinnin tarkastamisesta. Tarkastamisessa on nykyisin

mahdollista käyttää erilaisia apuvälineitä. Toisaalta esimerkiksi tarhattavat mehiläisyhdyskunnat tulee rajata päivittäisen tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle, sillä käytäntö heikentäisi näiden eläinten hyvinvointia.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Ensimmäisen momentin 2) sana ”riittävä” tulee poistaa. Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon. Sana ”riittävä” on erittäin tulkinnanvarainen tehden valvonnasta vaikeaa.

24 § Pakkosyötön ja -juoton kielto

Lisättävä momentti:

Toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkärinammatin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi.
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevyydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä.

25 § Eläinjalostus

Pykälässä olisi myös kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinojen käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi kiellettävä eläinten kloonaaminen sekä asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle.

Lisäksi huomiota tulisi kiinnittää tuotantoeläinten jalostukseen: esimerkiksi broilerien kohdalla jalostus ei ole kestävällä pohjalla ja nykyisen nopeasti kasvavan hybridin käyttö tulisi kieltää.

26 § Löytöeläimet

Pykälän keskeinen ongelma on se, että eläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi. Käytännössä tämä vaikeuttaa eläinten talteenottoa ja johtaa tilanteisiin, joissa kiinni otettua eläintä ei saada toimitettua talteenottopaikkaan.

Monessa kunnassa löytöeläinten kuljetus kunnalliseen talteenottopaikkaan sekä tästä koituvat kustannukset ovat vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi.

Löytöeläinten kuljetus tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi. Tämä on lakiluonnoksessa merkittävä puute ja heikennys edelliseen hallituksen esitykseen.

Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Kunnalle tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi.

Pykälässä on myös hyviä muutoksia, joita puollamme. Velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä ja löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että pykälässä vaaditaan tiedon julkaisemista löydetystä eläimestä. Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroitava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi. Sterilisaation vaihtoehtona voidaan hyväksyä, että uudelle omistajalle luovutetaan tarvittaessa maksua vastaan palveluseteli kissan leikkauttamiseksi.

Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisi uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulailla estää.

Pidämme hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Puollamme sitä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kiellon tulisi koskea kuitenkin kaikkia eläimiä, ei vain selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.

7 §, 29 § ja 61 § Sairaan tai vahingoittuneen eläimen auttaminen, Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläinten hoito ja Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Pidämme hyvänä sitä, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa säädellään aiempaa tarkemmin. Pykälät eivät kuitenkaan vastaa yleisimpään ongelmaan: yksityinen henkilö löytää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen, mutta ei itse osaa tehdä eläimelle mitään, ja vaikka hän uskaltaisi ottaa eläimen kiinni, ei hän pysty kuljettamaan sitä minnekään. Laki jää avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten osalta täysin torsoksi, vaikka suuri osa ongelmista on ihmisten aiheuttamia ja siten myös ihmisten auttamisvelvollisuuden piirissä. Asiaan tulee saada muutos.

Velvoite auttaa sairasta tai vahingoittunutta eläintä, mukaan lukien lopettaa loukkaantunut luonnonvarainen eläin, tulisi säätää eläinten hyvinvointilaissa kaikille eläinlääkäreille. Ensisijainen velvollisuus tähän on kuitenkin alueen virkaeläinlääkärillä. Luonnonvaraisille eläimille olisi kyettävä tarjoamaan ympäri Suomen lopetuksen ohella myös vähintään hoidon tarpeen arviointi ja ensiapua, kun eläimen tila ei vaadi lopettamista. Kohtuulliset kustannukset avun antamisesta, mukaan lukien eläimen kuljettaminen ja lopetus olisi voitava periä esimerkiksi aluehallintovirastosta.

Esitetyssä muodossa 7 § viimeinen lause on kirjoitettu siten, kuin kaikki eläinlääkärin vastaanotolle tuodut sairaat tai vahingoittuneet eläimet pitäisi lopettaa. Kirjausta tulisi täsmentää siten, että lopetus tarkoittaa vain niitä vastaanotolle tuotuja luonnonvaraisia eläimiä, joiden tila edellyttää lopettamista.

Luonnonvaraisten eläinten kohdalla olisi varmistuttava siitä, että jokaiselle alueelle on määritetty hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.

Jokaisen eläintarhaan sijoitettavan eläimen kohdalla olisi arvioitava tarkasti se, onko tarhaan sijoittaminen kyseisen eläimen etu.

Lisäksi lakiin olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja / tai hallitsemattomista kissapopulaatioista sekä velvollisuus ilmoittaa alueen löytöeläintoimijalle tai viranomaiselle irrallaan tavatusta ihmisen hoidosta riippuvaisesta eläimestä. Lisäksi lakiin on kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden syntymisen estämiseksi sekä olemassa olevien populaatioiden poistamiseksi.

Pykälään 29 § olisi lisättävä momentti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen haltuun ottamisen lyhytaikaisuudesta.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Puollamme sitä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäväänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selvästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

Kaikilta tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti pitäviltä sekä eläinten hyvinvoinnista huolehtivilta tulee vaatia vähintään vastaavaa tasoa olevaa eläinlajikohtaista pätevyyttä kuin broileridirektiivissä on määrätty koskien broilereiden pitoa.

Vastaavan tyyppistä pätevyyttä tulee vaatia myös kaikilta muilta eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti omistavilta, kasvattavilta, kouluttavilta tai muuten niiden hyvinvoinnista huolehtivilta. Esimerkiksi virkakoiria ja opaskoiria kouluttavilta henkilöiltä tulee vaatia tutkinto eläinten koulutuksesta. Tarkemmista koulutusvaatimuksista tulee säätää valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi lainsäädännössä tulee vaatia, että osaamista päivitetään säännöllisesti.

31§ Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälän viimeinen momentti tulee muuttaa siten, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pykälässä tarkoitetusta ”muusta tilapäisestä ja hyväksyttävästä syystä”.

Pykälät 33§ - 37§ Pitopaikan yleiset vaatimukset, Pitopaikan turvallisuus, Pitopakan olosuhteet, Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito ja Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pidämme erittäin hyvänä, että uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa. Jo olemassa oleville parsille ja häkeille tulisi asettaa käyttökielto siirtymäajalla. Erityisesti, mikäli häkkejä ja parsia saa peruskorjata, tulee niiden käytölle asettaa myös loppumispäivämäärä, jotta näistä rakenteista päästään ajan kanssa eroon.

8 päivää on mielestämme liian pitkä ja huonosti perusteltu aika tiineytyshäkin käytölle.

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi pykäliin tulee kirjata seuraavat asiat:

- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyypillinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikassaan.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.

- Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, jota ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmiä.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.
- Monet eläinten hyvinvointiongelmat olisivat vältettävissä, mikäli eläintiloja rakennettaessa olisi konsultoitava kyseisen eläinlajin hyvinvoinnin asiantuntijaa. Ehdotamme lakiin lisättäväksi vaatimuksen tähän vähintään, kun kyseessä on laajamittainen eläinten pito.

Eläimen mahdollisuus liikkua pitopaikassaan on taattava kaikille eläimille pitotarkoituksesta riippumatta. Eläimen paikalleen kytkeminen muusta kuin sen hyvinvointiin liittyvästä, kuten sairaudenhoidollisesta, syystä on kiellettävä poikkeuksetta. Nautojen parsikasvatus ja emakoiden porsitushäkit tulee kieltää. Mikäli näitä pitomuotoja kuitenkin edelleen sallitaan, on niissä pidettäville eläimille turvattava jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja naudoilla kesän laidunaikaa on pidennettävä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on räikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri tavoin. Paikalleen kytkeminen puolestaan estää eläintä toteuttamasta useita niistä käyttäytymistarpeistaan, joita tämän lain mukaan eläimen on saatava toteuttaa.

Siirtymäaika tiineytyshäkkien kiellossa on liian pitkä ja sitä tulee edelleen lyhentää. Siirtymäajan maksimipituus voisi näkemyksemme mukaan olla 10 vuotta. Porsitushäkeistä luopumiseksi siirtymäaika voisi olla maksimissaan 15 vuotta muutokseen liittyvien suurempien kustannusten vuoksi.

Mitään eläintä ei tule pitää paikalleen kytkettynä synnyttämisen aikana, ellei se ole eläimen hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Eläimelle on järjestettävä sellaiset synnytysolosuhteet, että se voi liikkua vaarantamatta poikasten hyvinvointia. Synnyttävällä eläimellä on oltava mahdollisuus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti niin synnytyksen aikana kuin ennen ja jälkeen synnytyksen. Myös esimerkiksi mahdollinen tarve vetäytyä laumasta erilleen on huomioitava ja mahdollistettava. Synnyttäneellä eläimellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus poikastensa lajityypilliseen hoitoon.

Muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen jatkuvan kytkettynä pidon kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on mielestämme kannatettava ja realistinen tavoite. Uusien parsien ja uusien emakkohäkkien rakentamisen kielto on mielestämme erittäin kannatettava asia. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla on hyvä askel, mutta edelleen liian pitkä aika. Lisäksi pidämme hyvänä välillisiä keinoja nautojen laiduntamisen ja liikkumisen lisäämiseksi.

39 § Koiran – ja kissanpentujen tuontikielto ja palauttaminen

Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen.

40 § Koirien ja kissojen tarjoaminen myytäväksi tai muutoin luovutettavaksi

Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen. Määrättyjen asioiden lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen.

<u>Vahva tunnistautuminen eläinten verkkokaupassa</u>
Verkkokaupat tarjoavat erittäin hyvän mahdollisuuden harjoittaa niin sanottua pimeää pentukauppaa, mikä mahdollistaa myös pentutehtailun. Tyypillisessä tapauksessa pentu myydään ostajalle. Pian uuteen kotiin päästyään pentu sairastuu huonojen alkuelämän olosuhteiden seurauksena, mutta myyjää ei enää tavoiteta.

Pentutehtailu ja pimeä pentukauppa ovat osin järjestäytynyttä rikollisuutta, jolla tekijä voi saavuttaa melko pienillä riskeillä suuria tuloja, joita ei veroteta. Myyjän jäljitettävyys on erittäin olennainen osa tämän laittoman toiminnan ennaltaehkäisyä ja verkkokaupassa tulisi aina vaatia vahvaa tunnistautumista eläimen myynnin yhteydessä.

42 § Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja ei saa myydä eläinkaupoissa.

Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensioitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

45 § Eläinkilpailun ja näyttelyn järjestäminen

Pykälän toisessa momentissa kuvatusta toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle.

Pykälään tulee kirjata taho / henkilö, jolla on velvollisuus keskeyttää kilpailu pykälän 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista tilanteissa.

Pykälässä tai vähintään sen perusteluissa on tuotava esiin, että myös sellaisen eläimen asettaminen kilpailu- tai näyttelytilanteeseen, jolle tilanne esimerkiksi eläimen arkuuden tai tottumattomuuden vuoksi aiheuttaa merkittävää stressiä, on kiellettävä.

Lain tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

46§ Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Pykälän otsikkoa tulisi muuttaa siten, että siinä huomioitaisiin myös näyttely- ja koetoiminta, jotka käsityksemme mukaan voivat sisältyä säännöksen soveltamisalaan. Mikäli näin ei toimita, jo säännöksen otsikko voi antaa näyttely- ja koetoimintaa harjoittavalle kuvan siitä, että tällä ei ole toiminnastaan ilmoitusvelvollisuutta.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksen sisällöstä on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkärin rooli muuttuisi niin,
että tulevaisuudessa kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkärillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta tai kilpailun keskeyttämiseen.

Käytännön kokemus on osoittanut, että kilpailun järjestäjän intressit eivät aina ole eläimen edun mukaiset ja kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Lajin harrastajien osaaminen ei riitä arvioimaan eläinten hyvinvointia kokonaisuutena ja erilaisia eläinten terveydelle aiheutuvia riskejä, joita esimerkiksi erilaiset kilpailuolosuhteet voivat aiheuttaa. Kilpailueläinlääkärillä tulee siten jatkossakin olla velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Vastustamme kilpailueläinlääkärin roolin heikentämistä. Lakiluonnoksen ehdotus heikentäisi eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja toteutumista kilpailuissa kohtuuttomasti. Nyt ehdotettu menettely, jossa eläinlääkäri ilmoittaa havaitsemistaan hyvinvoinnin uhista kilpailun järjestäjälle sen sijaan, että puuttuu niihin suoraan, voi myös kohtuuttomasti hidastaa eläimen edun toteutumista.

Erityisesti huolta aiheuttavat eläinlääkärin määräysvallan heikentämisen ja kilpailujärjestäjän vastuun lisäämisen aiheuttamat vaikutukset eläinten hyvinvoinnin kannalta riskialttiimpien eläinkilpailujen kohdalla. Nämä riskialttiimmat eläinkilpailut olisi luokiteltava uudessa laissa ns. korkean riskin eläinkilpailuiksi ja niiden valvonta tulee muuttaa viranomaistehtäväksi, josta vastaa tehtävään koulutuksen saanut kilpailueläinlääkäri.

Esitämme, että korkean riskin eläinkilpailujen eläinsuojeluvalvonnan toteutumiseksi Suomessa otetaan käyttöön Ruotsin eläinkilpailuvalvontaa vastaava malli, jossa kilpailueläinlääkäri on viranomaisen roolissa. Tällöin kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailussa eläinsuojeluviranomaisena toimivan kilpailueläinlääkärin palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut.

Kilpailueläinlääkärin velvollisuuksiin tulee kuulua ainakin seuraavat tehtävät:

- kilpailun perumisesta ja keskeyttämisestä päättäminen, mikäli kilpailuolosuhteet voivat vaarantaa eläimen hyvinvoinnin
- eläinten kilpailukuntoisuuden valvonta ja kilpailukunnottoman eläimen poistaminen kilpailusta
- kilpailukunnottoman tai loukkaantuneen eläimen määrääminen tarvittaessa kilpailukieltoon määräajaksi tai toistaiseksi, kunnes eläimelle on suoritettu uusi eläinlääkärin terveystarkastus, jossa aiemmin todettu vamma tai sairaus tutkitaan ja eläin voidaan todeta kilpailukuntoiseksi.
- eläinten asianmukaisen kohtelun ja käsittelyn valvonta kilpailualueella
- eläinsuojelulain toteutumisen valvominen koko kilpailun ajan
- yksittäisten kilpailuun osallistuvien eläinten ja niiden varusteiden tarkempi tutkiminen ('hyvinvointitarkastus') siten että jokaisessa kilpailutapahtumassa vähintään 5 % eläimistä tarkastetaan yksityiskohtaisemmin.
- ensiavun antaminen kilpailussa loukkaantuneelle eläimelle, mikäli sitä ei voida muutoin järjestää
- eläimen lopettaminen eläinsuojelullisten syiden niin vaatiessa
- suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta

Esimerkiksi ravikilpailut, korkeiden luokkien estekilpailut, luolakoirakokeet ja koirien pitkän matkan valjakkokilpailut olisivat tässä tarkoitettuja korkean riskin eläinkilpailuja.

Pykälään tulee lisätä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määritellä, mitkä kilpailut vaativat virkaeläinlääkärin läsnäoloa.

Toinen vaihtoehto olisi pitää kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys ennallaan, mutta soveltaa heihin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.

49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

Pykälän mukaan *"Kirjaamisasiakirjaa on säilytettävä vähintään vuosi eläinkilpailun järjestämisestä."*

Kyse on keskeisestä todistusaineistosta, mikäli jälkikäteen esitetään väitteitä kilpailuissa tapahtuneista eläinsuojelusäännösten vastaisista teoista. Eläinsuojelurikoksen syyteoikeuden vanhenemisaika on 5 vuotta.

Näin ollen myös näiden asiakirjojen säilytysaika tulee olla vähintään 5 vuotta. Säilytysvelvollisuutta ei voida pitää kohtuuttomana, sillä vaaditaanhan muutakin kirjanpitoa säilytettäväksi vähintään vastaavan ajan.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Mikäli eläviä kohde-eläimiä saa käyttää eläinkilpailuissa ja harjoituksissa, olisi tällaisten kohde-eläinten pidon oltava luvanvaraista, jotta eläinten elinolosuhteita ja esimerkiksi mahdollisia vahingoittumisia voidaan valvoa. Tämä pätee etenkin niihin lajeihin, joissa eläimet voivat vahingoittua. Voidaan pitää todennäköisenä, että näiden yksittäisten kohde-eläinten, kuten luolakokeissa käytettävien kettujen, pitäjillä ei ole vahvaa osaamista eikä motivaatiota kyseisen eläinlajin hyvinvointiin, mikä korostaa valvonnan tarvetta.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Pidämme erinomaisena sitä, että luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvien eläinten käyttö esityksissä kielletään esitetyllä tavalla.

51§ Eläintarhan eräät tehtävät

Pykälään olisi lisättävä kohta, jossa määrätään, että eläintarhojen tulee ottaa vastaan ja hoitaa avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä niiden lajien osalta, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen. Tämä tarkoittaa ainakin niitä lajeja, joita tarhalla itsellään on.

53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Selvityksen edellyttäminen varmistaisi sen, että toimija on tehnyt eläinten hyvinvointiriskeihin liittyvän ajatustyön. Tämä puolestaan olisi tärkeä tapa ennaltaehkäistä hyvinvointihaittoja sekä niiden pitkittymistä.

Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa ja tieto tulee toimittaa etukäteen kiertueen kohteena oleville alueille.

54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

Pykälän 1 momenttiin tulee lisätä kohta 4: Jos eläinten kohtelu ja käsittely täyttää luvun 3 mukaiset vaatimukset.

Tämä säännös edellyttäisi luvanhaltijalta seikkaperäistä selvitystä toiminnan sisällöstä (esim. eläinten koulutusmetodit yms.).

Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Pykälässä mainittu velvoite tehdä säännöllisiä tarkastuksia ei ole riittävä. Pykälään tuleen kirjata tosiasiallinen aikamääre (esim. vuosittain) tai ko. aikamäärettä on selvennettävä valtioneuvoston asetuksella.

59 § Broilerikasvattamo

Pykälään tulisi lisätä momentti, jolla myös hautomot velvoitetaan ilmoittamaan kullekin tilalle toimittamiensa untuvikkojen määrät. Näin toimien mahdolliset väärinkäytökset broilereiden kuolleisuutta koskevissa

ilmoituksissa on mahdollista poissulkea aukottomalla tavalla: Hautomon ilmoittamaa lukumäärää verrataan teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärään.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Puollamme sitä, että jatkossa eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Kiellon tulisi koskea myös sellaista kalastusta ja metsästystä, jossa eläin tapetaan yksinomaan viihteen, kuten kilpailujen, vuoksi.

Pykälään olisi lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä. Tämä olisi erityisen tärkeää laumaeläinten kohdalla. Momentin tulisi mm. velvoittaa eläimen lopettavaa henkilöä varmistumaan siitä, että muilla eläimillä ei ole näköyhteyttä lopettamistilanteeseen, jollei muuhun ole eläinten hyvinvoinnin kannalta pakottavaa syytä.

Perusteluissa todetaan, että pykälän 3 momentin mukaan eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin muihin toimenpiteisiin saadaan ryhtyä. Perusteluihin tulisi lisätä esimerkinomaisesti tilanteita, joihin tätä pykälän momenttia sovelletaan. Yksi varsin usein realisoituva lainvastainen tilanne aiheutuu esimerkiksi supikoirien pyyntitilanteissa, kun koira päästetään raatelemaan (ampumisen jälkeen) vielä elossa olevaa supikoiraa.

Kalojen lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös kerralla saatavaa suurta saalismäärää siirtymäajalla sekä tilannetta, jossa sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta.

65 § Eläinten teurastus

Puollamme sitä, että eläin on aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista. Teurastaminen ilman tainnutusta aiheuttaa eläimelle merkittävästi voimakkaampaa stressiä, kipua ja kärsimystä kuin tainnutus ja sitä seuraava teurastus. Eläimen tajunnan menetys voi kestää kymmeniä sekunteja ja jopa minuutteja, mikäli eläintä ei tainnuteta. Esimerkiksi nautojen anatomia ja fysiologia aiheuttavat sen, että kaulassa sijaitsevien suonien viillosta huolimatta, verta pääsee edelleen aivoihin muita verisuonia pitkin. Eläimen kaulan laajamittainen viilto aiheuttaa paljon kudosvahinkoa ja kipua. Kiinnipitomenetelmät ja viilto aiheuttavat eläimessä voimakasta stressiä ja kauhun tunnetta.

Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan kasvatuspaikassa tai mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa ja, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan kiinniottopaikassa tai kiinniottopaikan läheisyydessä ja niitä käsitellään mahdollisimman vähän.

Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista.

Kalojen hiilidioksidilla tainnuttaminen tulee kieltää sen aiheuttaman kärsimyksen vuoksi.

71 § Ruokavirasto

Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevyydestä.

Pykälän 3 momentissa todetaan seuraavaa: ”Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle.”

Teurastamoissa tapahtuvaa toimintaa valvoo vakiintuneesti tarkastuseläinlääkäri (kuten todettua, mm. tämä virkanimike / pätevyys tulisi kuitenkin vielä mainita pykälässä). Sen sijaan kuntien (sopimustapaukset) osalta jää täysin epäselväksi, että millainen koulutus / virka-asema edellytetään kunnan lukuun samaa

tarkastustehtävää hoitavalta henkilöltä. Tämä on selkeä eläinsuojelullinen epäkohta, joka on korjattava kirjaamalla eläinten hyvinvointilakiin kunnan lukuun ko. tehtävää hoitavalta henkilöltä edellytetyt kriteerit. Kyse on loppujen lopuksi myös valvontajärjestelmän uskottavuudesta: realisoituuko uudessa valvontamallissa kaksoisstandardit (Kunnan ja Ruokaviraston). Tätä olisi vältettävä eläinsuojelullisten syiden lisäksi myös siksi, että elinkeinonharjoittajia on kohdeltava yhdenvertaisesti.

Tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja tulisi mainita tässä säännöksessä (vastaten eläinsuojelulain 37 §:ää). Vastuisiin liittyvien eksaktien roolien, pätevyyksien ja virkanimikkeiden mainitsematta jättäminen ja hämärtyminen olisi omiaan heikentämään eläinten hyvinvointia pitkällä aikavälillä –on selvää, että Ruokavirasto ei tee näitä tarkastuksia organisaationa, vaan jokainen tarkastustoimi tehdään yksittäisen virkavastuulla toimivan henkilön toimesta. Asiassa on muistettava myös tarve viranomaistoiminnan läpinäkyvyydelle, jonka perustana on ymmärrys siitä, että kenen virkavastuulla jokin tietty toiminto organisaatiossa on.

76§ Valvonnan yleiset periaatteet

Pykälä on tärkeä. Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi ulkopuolisen viranomaisen taholta.

Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna laadukkaalla ja tehokkaalla valvonnalla.

Eläinsuojeluvalvonnan tulisi järjestyä virkaeläinlääkärin toimesta myös päivystysaikaan.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Pykälän 1 momentin aloittava lause on muutettava kuulumaan*: "*Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti, tai **jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista**."

Pykälän 5 momentti on muutettava kuulumaan: "Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä **tai eläintenpitokieltoa on rikottu** tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen."

78§ perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: "*Epäselvää kuitenkin on, onko viranomaisella oikeutta tehdä tarkastus pelkän eläintenpitokiellon rikkomisepäilyn vuoksi, ellei samalla ole aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään säädösten tai määräysten vastaisesti. Säännöstä on tältä osin syytä selventää. Lisäksi on syytä säätää valvontaviranomaisen oikeudesta valvoa eläintenpitokiellon noudattamista myös ilman epäilyä. Tarkastuksen tekemistä sekä epäilyn perusteella että ilman epäilyä voidaan perustella paitsi eläinten hyvinvoinnin myös rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuuden näkökulmasta.*"

Edellä todetusta huolimatta pykälä ei vieläkään mahdollista valvontaviranomaisen pääsyä vakituiseen asumiseen tarkoitettuun pelkän eläintenpitokiellon rikkomisepäilyn perusteella. Lakiesitys edellyttää, että samalla epäillään myös muuta lainsäädännön rikkomista rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tämä epäkohta on korjattava viipymättä, jotta eläintenpitokiellon valvonta on mahdollista.

Ottaen huomioon 5 momentin perusteluissa todetun viittauksen kotirauhan piiriin ("Kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännös vastaisi pitkälti eläinsuojelulain 39 §:n 4 momenttia"), momentin perusteluissa tulisi selkokielisesti rajata pois asuinrakennuksen pihamaalla ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tuotanto-, talous- ja varastorakennukset ko. momentin soveltamisalasta. Tämä on tarpeen jo

senkin vuoksi, että kotirauhan piiriin kuuluvista asioista on esitetty varsin moninaisia käsityksiä oikeuskirjallisuudessa.

Pykälän toiseen momenttiin tulee lisätä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä tarkastus myös tuotantoeläintiloille. Ilman epäilyä tehtävä tarkastus tulisi voida tehdä kaikkiin paikkoihin, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Yhden suuren eläintenpitäjäryhmän poissulkeminen ilman epäilyä tehtävän valvonnan piiristä ei ole tasa-arvoista.

Tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti eläinten hyvinvoinnin osalta.

Tarkastuseläinlääkärillä tulee olla oikeus tarkastaa teurastamon sopimustilat.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälässä tulee selvyyden vuoksi mainita, että kamerat omistaa Ruokavirasto**.**

Pidämme hyvänä sitä, että Ruokavirastolla on oikeus käyttää teurastamoissa kameravalvontaa. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan kameravalvonnan tulisi olla pakollista. Laissa tulisi myös säätää siitä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastella kameroiden taltiomaa materiaalia säännöllisesti.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Pidämme hyvänä, että myös sikojen hyvinvointia arvioidaan teurastamolla.

Lisättävä viimeiseen momenttiin: Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asianmukaisista toimenpiteistä, joihin eläinten omistajan tai pitäjän, teurastamotoimijan, sekä aluehallintoviraston on ryhdyttävä saadessaan ilmoituksen eläinten hyvinvoinnin heikentymisestä kasvatusaikana.

87 § valvontaviranomaisten ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Pykälän 1 mom. todetaan seuraavaa:

”Jos eläinten pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa, valvontaviranomaisen on salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot.”

Säännös on tärkeä. Sen tosiasiallinen käyttö kuitenkin edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy väestötietojärjestelmän tietoihin. Mikäli pääsyä ei ole, valvontaviranomaiselle ei muodostu mahdollisuutta toimia säännöksen mukaan. Käsityksemme mukaan nämä tiedot on saatavissa lain 80 §:n nojalla ainakin poliisilta. Katsomme tärkeäksi, että säännöksen (87 §) perusteluissa olisi viittaus edellä mainittuun 80 §:ään ja sen nojalla saataviin tietoihin mm. poliisilta. Näkemyksemme mukaan 80 §:n perusteluissa voisi vastaavasti olla viittaus 87 §:ään. Todettakoon sekin, että toisinaan rikolliset eivät tee ilmoituksia väestötietojärjestelmään. Tästäkin syystä nimenomaan poliisi on oikea taho tiedustelun tekemiseen, sillä toisinaan poliisin omista järjestelmistä löytyy henkilön tosiasiallinen asuinosoite, vaikka siitä ei olisi VTJ:ssä merkintää, tai jos henkilön osoite on Poste Restante / kunta.

Pykälän 1 mom. perusteluissa todetaan, että ilmoituksen perusteella uuden toimialueen valvontaviranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Katsomme, että tuon uuden toimialueen valvontaviranomaisen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tulisi mainita jo pykälän tekstissä (ei ainoastaan perusteluissa), sillä se on perustavaa laatua oleva seikka tämän kaltaisissa eläinten hyvinvointia turvaavissa tilanteissa.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana**.**

Pykälän perusteluissa todetaan, että eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian korkea. Matalan ilmoituskynnyksen varmistamiseksi pykälän 1 momentin lause ” jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä” on muotoiltava tavalla, joka vastaa paremmin perusteluissa esimerkkeinä kerrottuja tilanteita (eläimen hoidon laiminlyönti, epäasianmukainen pitopaikka, eläimen heitteillejättö, pahoinpitely tai niiden epäily). Suuri osa kansalaisista tulkitsee ”avun tarpeessa olevan eläimen” eläimeksi, joka on akuutissa hädässä. Perustelujen mukaan kyseeseen voisi kuitenkin tulla myös pitopaikan säännöstenvastaisuudet yms., jotka eivät useinkaan aiheuta eläimelle välitöntä vaaraa.

Eläintenpitokieltojen valvomisen helpottamiseksi ehdotamme, että ensimmäisen momentin jälkeen lisätään seuraava momentti:

Edellä kohdissa 3–8 mainituilla viranomaisilla on myös velvollisuus ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä tapauksista, joissa eläintenpitokiellossa olevan henkilön on syytä epäillä omistavan, hoitavan, pitävän tai muuten vastaavan eläimen hyvinvoinnista. Näiden viranomaisten on tiedonhallintajärjestelmiensä avulla varmistettava, että organisaationsa lukuun työskenteleville henkilöille välittyy tieto asiakkaidensa ja/tai kohteidensa mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

Jotta esitetty sääntely voitaisiin toteuttaa, myös eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 4 §:n 1 momenttiin tulisi lisätä kohdat 5–9 seuraavasti:

5) sosiaali- ja terveydenhuollolle ja näiden palvelujen tuottajalle;

6) terveydenhuollon ammattihenkilöille;

7) hätäkeskusyksikölle;

8) palo- ja pelastustoimelle;

9) ulosottoviranomaiselle;

90 § virka-apu

Säännökseen on lisättävä momentti: Poliisin antama virka-apu on maksutonta. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon sen, että myös poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen. Tällä olisi myös viranomaisyhteistyötä elvyttävä vaikutus: poliisin asemoituminen maksua perivän virka-apuviranomaisen rooliin on tosiasiallinen este eläinsuojeluasioihin liittyvän viranomaisyhteistyön positiiviselle kehitykselle.

94 § Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Pykälässä ja sen perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomainen voi ryhtyä näihin

toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

99 § Haltuunotto ja hävittäminen

Perusteluihin olisi selvyyden vuoksi syytä tarkentaa, voidaanko eläin luovuttaa eteenpäin vastikkeetta tai edellytetäänkö eläimen myymistä.

106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

3 momentti: Rekisteriin tulee merkitä myös järjestettävien kilpailujen osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

Kuten 53§:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään talletettavaksi tiedoksi.

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

3 momentin kohta 6:een tulee lisätä lause *" ja tieto siitä, mistä tieto tulevien kilpailujen paikasta ja ajankohdasta on saatavissa"* jolloin se vastaa saman lain 47 §:ssä säädettyä.

107§ Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Yksi eläinsuojeluvalvonnan keskeisimmistä haasteista on ollut jo vuosikausien ajan valtakunnallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaa tukevien tietojärjestelmien puuttuminen.

Näin ollen säännöksestä on tehtävä velvoittava –Tiedot tulee kerätä ja niiden on oltava kaikkien valvontatyötä tekevien henkilöiden saatavilla**.**

109 § Eläinsuojelurikkomus

Eläintenpitokiellon rikkominen on poistettava säännöksen soveltamisalasta ja siirrettävä se rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6kk vankeutta). Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 v vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoa. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

111 § Menettämisseuraamus

Pykälän perusteluihin tulisi esimerkinomaisesti kirjata, että syyttäjällä olisi esimerkiksi eläintenpitokieltoa vaatiessaan velvollisuus vaatia eläintenpitokiellossa tarkoitetut eläimet valtiolle menetetyksi.

Yhdessä esimerkkitilanteessa syyttäjä jätti menettämisseuraamuksen tällaisessa tilanteessa vaatimatta, joten SEY kanteli asiasta valtakunnansyyttäjälle. VKS totesi syyttäjän toimineen asiassa virheellisesti ja otti asian hoitaakseen.

114 § Perittävät maksut

Puollamme sitä, että valvontaviranomainen voi periä toimijalta maksun uusintatarkastuksesta, kuten pykälässä ehdotetaan.

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Pidämme pykälää tarpeellisena.

4. Rikoslain 17 luvun 14 § ja 23 § muuttamisesta

17 luvun 15§ olisi muutettava vastaavasti kuin 14§ eli termistöstä tulisi poistaa sana tuska, jotta termistö olisi yhdenmukainen.

23 § Eläintenpitokielto. Ehdotettu säännös ei ole linjassa lakivaliokunnan jo vuonna 1998 omaksuman linjauksen kanssa: ”silloin kun henkilön näytetään syyllistyneen eläinsuojelurikokseen, selkeänä pääsääntönä pitää olla henkilön tuomitseminen menettämään oikeutensa pitää eläintä”. Tämä seikka tulisi ottaa huomion viimeistään nyt myös lakitekstissä, eli nostaa perusmuotoinen eläinsuojelurikos tässä asiayhteydessä törkeän eläinsuojelurikoksen rinnalle.

Liite 2 toiminnan määrittely

Liitteessä ilmoitetut eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Rajoja tulisi laskea, jotta eläinsuojelullisia ongelmia voidaan paremmin ennaltaehkäistä. Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen. Harrastuksenomaiseen eläinten pitoon ei kuulu rajaton määrä alle vuoden ikäisiä eläimiä.

Kohdan 1 kohdassa d) ja kohdan 2 kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.

Liitteen olisi määrättävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kodan 1 kohdassa b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää.

Muut kommentit

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomaiselle tulee säätää mahdollisuus määrätä säännöksiä rikkoneelle taholle seuraamusmaksu. Tämä tekisi vähäisimpien tekojen käsittelystä huomattavasti tehokkaampaa. Mallia voitaisi ottaa elintarvikelaista 67 §.

Eläinasiainvaltuutettu

Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.
Tehtävä on tärkeä muun muassa eri sidosryhmien yhteen saattajana ja tutkitun tiedon kentälle viejänä. Valtuutetun työnkuvaan kuuluu eläimiä koskevan tutkimustiedon välittäminen esimerkiksi eläinten parissa työskenteleville, viranomaisille, päätöksentekijöille ja muulle väestölle, yhteistyön kehittäminen eläinsuojelun eri toimijoiden välillä, eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumisen seuranta sekä päätöksentekoon vaikuttaminen eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. On tärkeää, että tällä hallituskaudella aloitettua eläinsuojeluasiamiehen virkaa jatketaan myös tulevilla hallituskausilla. SEY Suomen eläinsuojelu pitää tätä ehdottomana edellytyksenä eläinten aseman parantamiselle yhteiskunnassamme ja mielestämme virka tulee vakinaistaa. Toistaiseksi eläinsuojeluasiamiehen virka on kuitenkin vain määräaikainen. Se alkoi 1.9.2020 ja päättyy 31.12.2023. Tämänkaltainen lyhytaikainen virka ei ole toimiva tapa edistää eläinten hyvinvointia.

Kirjolohiasetus

Lakiesitys ei juurikaan paranna tuotannossa käytettävien kalojen hyvinvointia, vaikka kyseessä on suurin tuotantoeläinryhmä. Tuotannossa käytettävät kalat ovat n 95 % kirjolohia ja pidämme tärkeänä, että kirjolohen tuotannolle säädetään pikimmiten valtioneuvoston asetus, joka määrittää minimivaatimukset mukaan lukien kasvatustiheys, veden laatu sekä kasvuolosuhteiden monipuolistaminen.

Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden myynti, tuonti ja merkintä

Eläinten hyvinvointilain on edistettävä eläinten hyvinvointia laajasti, ja esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden alkuperä- ja tuotantotapamerkinnät ovat keskeisessä osassa eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Esimerkiksi tainnuttamatta teurastetun eläimen lihaa ei tulisi saada pitää markkinoilla Suomessa. Mikäli myynti on mahdollista, on tuotteisiin merkittävä teurastustapa, kun eläintä ei ole tainnutettu ennen teurastamista.

Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.

Luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

SEY esittää perustettavaksi uutta neuvottelukuntaa luonnonvaraisten eläinten hyvinvointiin liittyen. Vastaavanlaiset hyvinvoinnin neuvottelukunnat ovat olemassa tieteellisiin ja opetustarkoitukseen käytettäviä eläimiä, tuotantoeläimiä sekä seura- ja harrastuseläimiä varten Maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa. Tarve myös luonnonvaraisten eläinten neuvottelukunnalle on suuri. Kiinnostus luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia kohtaan on jatkuvassa kasvussa. Ihmisten toiminta aiheuttaa luonnonvaraisten eläinten luonnollisten elinympäristöjen pienentymistä ja muutosta. Tämän lisäksi lähes kaikki loukkaantuneena tai muutoin avun tarpeessa löytyvät luonnoneläimet ovat joutuneet tilanteeseensa ihmisen toiminnan seurauksena. Tästä johtuen ihmisillä on vastuu auttaa näitä eläimiä. Ilman yhteisiä linjauksia auttaminen jää harrastetoiminnan tasolle, mihin liittyy erilaisia riskejä. Tilanne on kestämätön ja eettisesti kyseenalainen. Neuvottelukunta olisi askel oikeaan suuntaan luonnonvaraisten eläinten asian edistämiseksi.

Lain rakenne

Ks. lausunnon Liite 1.

Ehdotamme, että lain rakennetta muutetaan seuraavasti lain käytettävyyden ja selkeyden vuoksi:

Esitämme, että nykyisen 6 § jälkeen alkaa 3 luku Eläinten pitopaikka, tätä seuraisi 4 luku Eläinten hoito, 5 luku Eläinten kohtelu, 6 luku Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa, 7 luku Luonnonvaraiset eläimet ja 8 luku Löytöeläimet. Nykyiset pykälät 8 §, 9 §, 10 § siirtyisivät luvun 4 Eläinten hoito loppuun, pykälä 25 § siirtyisi 5 luku Eläinten kohtelu alle ja nykyiset pykälät 7 § ja 11 § siirtyisivät uuden luvun 6 alle. 7 lukuun ja 8 lukuun koottaisi asianmukaiset pykälät. Näin rakennettu laki tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskeisimpien viranomaisten valvonta- ja ratkaisutoimintaa sekä tarjoaisi parhaat mahdolliset välineet myös esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja rikosasioita käsitteleville tuomioistuimille. Järjestys on kuvattu käytännössä lausuntomme liitteessä (1).

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu